

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว
เรื่องเสรีจที่ ๑๐๘/๒๕๕๒

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อยกเลิก
บทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้ทหารกองเกินและทหารกองหนุนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการ
เรียกพลหรือระดมพล และโทษสำหรับการฝ่าฝืนไม่เข้ารับราชการทหารดังกล่าว (ยกเลิกมาตรา ๓๖
มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๗)

เหตุผล

เนื่องจากได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรองเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์
การดำเนินการเกี่ยวกับกิจการกำลังพลสำรองขึ้นโดยเฉพาะ โดยในกฎหมายดังกล่าวได้กำหนด
ให้กำลังพลสำรองมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลหรือระดมพล และกำหนดโทษสำหรับ
การฝ่าฝืนไม่เข้ารับราชการทหารดังกล่าวไว้แล้ว จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในกฎหมาย
ว่าด้วยการรับราชการทหารที่กำหนดให้ทหารกองเกินและทหารกองหนุนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหาร
ในการเรียกพลหรือระดมพล และบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อมิให้การบังคับใช้กฎหมาย
เกิดความซ้ำซ้อนกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ.
และร่างพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ.
ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์
สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๕๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากภารกิจด้านการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคง การพิทักษ์รักษา
สถาบันพระมหากษัตริย์ และการพัฒนาประเทศ เป็นภารกิจหลักของกระทรวงกลาโหม ในการ
ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว กระทรวงกลาโหมจำเป็นต้องจัดให้มีกำลังพลที่พร้อมปฏิบัติหน้าที่
แต่ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณจึงไม่สามารถดำรงสถานภาพกำลังรบไว้ในคราวเดียวกันเป็น
จำนวนมากจำเป็นต้องใช้การหมุนเวียนกำลังโดยทหารกองประจำการ ซึ่งการจัดระบบกำลังสำรอง
ที่เข้มแข็งจะเป็นส่วนเสริมให้การปฏิบัติหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น
จึงสมควรกำหนดให้มีระบบกำลังพลสำรอง โดยกำหนดประเภทบุคคลที่จะเป็นกำลังพลสำรอง
การดำเนินการทั้งหลายเกี่ยวกับกิจการกำลังพลสำรอง รวมถึงการกำหนดหน้าที่และสิทธิของ
กำลังพลสำรองในการเข้ารับราชการทหารให้ชัดเจน เพื่อเป็นการพัฒนาระบบกำลังพลสำรอง
อันจะทำให้การจัดเตรียมและการใช้กำลังพลสำรองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ.

๒.๑ กำหนดประเภทบุคคลที่เป็นกำลังพลสำรอง ได้แก่ นายทหารสัญญาบัตร
กองหนุน นายทหารสัญญาบัตรนอกราชการ นายทหารสัญญาบัตรนอกกอง นายทหารประทวน
กองหนุน พลทหารกองหนุน ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ และทหารกองเกิน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย
ข้อบังคับทหาร หรือระเบียบข้อบังคับของกระทรวงกลาโหมกำหนดลักษณะของทหาร
แต่ละประเภทดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้ในกรณีที่มีพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ
ข้อบังคับ หรือระเบียบใดที่มีบทบัญญัติเป็นการกำหนดสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล
ซึ่งเข้ารับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ในส่วนที่เกี่ยวกับการรับราชการทหาร
ตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้การรับราชการทหาร
ดังกล่าวหมายความถึงการรับราชการทหารของกำลังพลสำรองตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดให้มี “คณะกรรมการกำลังพลสำรอง” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เจ้ากรมเสมียนตรา ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหม ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินหกคน เป็นกรรมการ โดยให้เจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหม เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เจ้ากรมกำลังพลทหารบก เจ้ากรมกำลังพลทหารเรือ และเจ้ากรมกำลังพลทหารอากาศ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (ร่างมาตรา ๖) และกำหนดให้ คณะกรรมการกำลังพลสำรองมีอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจการกำลังพลสำรอง เสนอแนะคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับกำลังพลสำรอง พิจารณากำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาคือข้อขัดข้องเกี่ยวกับกิจการกำลังพลสำรอง พิจารณากำหนดแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับกิจการกำลังพลสำรอง เสนอแนะต่อกระทรวงกลาโหมในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่กำลังพลสำรอง และศึกษาและเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายหรือแผนการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและการกำหนดกำลังสำรองแห่งชาติประเภทอื่นเพื่อประโยชน์ในการเตรียมพลของประเทศ (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๔ กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับกิจการกำลังพลสำรอง

๒.๔.๑ กำหนดให้กำลังพลสำรองมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อปฏิบัติราชการ เพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม และในการระดมพล โดยกำหนดกรอบให้การเรียกพลต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตและวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้โดยได้นำหลักการดังกล่าวมาจากข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการเตรียมพล พ.ศ. ๒๕๑๕ (ร่างมาตรา ๑๕)

๒.๔.๒ กำหนดให้การบรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองในหน่วยทหารและการแจ้งให้กำลังพลสำรองทราบต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงกลาโหมกำหนด (ร่างมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง)

๒.๔.๓ กำหนดให้กำลังพลสำรองซึ่งเปลี่ยนแปลงภูมิลำเนา เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล หรือเลขประจำตัวประชาชนมีหน้าที่แจ้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไปยังหน่วยทหารที่ตนมีรายชื่อ และกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน (ร่างมาตรา ๑๖ วรรคสองและวรรคสาม และร่างมาตรา ๒๓)

๒.๔.๔ กำหนดให้การส่งคำสั่งเรียกพลหรือหมายเรียกพลต้องกระทำเป็นหนังสือ และให้ส่งหนังสือดังกล่าวโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือการปิดคำสั่งหรือหมาย (ร่างมาตรา ๑๗)

๒.๔.๕ กำหนดให้กระทรวงกลาโหมมีอำนาจรับสมัครกำลังพลสำรองเพื่อเข้ารับราชการทหารเป็นการชั่วคราวได้ (ร่างมาตรา ๑๘)

๒.๔.๖ กำหนดให้กำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหารต้องอยู่ในวินัยทหาร และมีฐานะเช่นเดียวกับข้าราชการทหารหรือทหารกองประจำการ โดยให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน การเลื่อนยศ หรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง หรือกระทรวงกลาโหมกำหนด แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๑๙ และร่างมาตรา ๒๐)

๒.๕ กำหนดโทษทางอาญาสำหรับกำลังพลสำรองที่หลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหาร หรือไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงภูมิสำเนา หรือการเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล หรือเลขประจำตัวประชาชน (ร่างมาตรา ๒๑ ร่างมาตรา ๒๒ และร่างมาตรา ๒๓)

๒.๖ กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับให้นำกฎกระทรวง กฎ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประกาศ คำสั่ง หรือมติของสภากลาโหมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้ทหารกองเกินและทหารกองหนุนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลหรือระดมพล ที่ออกตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับกับการรับราชการทหารของกำลังพลสำรองตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวง กฎ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประกาศ คำสั่ง หรือมติของสภากลาโหมตามพระราชบัญญัตินี้ขึ้นใช้บังคับ (มาตรา ๒๔)

๓. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๓.๑ ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ เนื่องจากได้นำหลักการเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่ของทหารกองเกินและทหารกองหนุนในการเรียกพลหรือระดมพล และโทษสำหรับการฝ่าฝืนไม่เข้ารับราชการทหารดังกล่าวไปกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. แล้ว (ร่างมาตรา ๓ และร่างมาตรา ๕)

๓.๒ แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ เพื่อให้สอดคล้องกับการยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว (ร่างมาตรา ๔)